

ANTECKNINGAR OM SÄLLSYNTARE SVENSKA LEPIDOPTERA

AF

SVEN LAMPA.

Den samling af svenska fjärilar, som förvaras å riksmuseum, har för sin rikedom på såväl arter som individer i främsta rummet att tacka professorerna C. H. BOHEMAN och P. F. WAHLBERG, hvilka båda under en lång tid nedlade en möda och omsorg derpå, som är förtjänt af alla svenska fjärilvänners erkännande. Men det är ej denna rikedom allenast, som förlänar henne sitt stora värde, utan fastmera det ypperliga tillstånd hvaruti snart sagdt hvart enda exemplar befinner sig; ty de allra flesta af dem äro utvalda med en sådan omsorg, att de, efter en ytterligare preparation, ännu i dag kunna gälla såsom mönster för en samling äfven enligt nuvarande tids högre fordringar.

Många år hafva likväl förflutit sedan dessa fjärilar af BOHEMAN insattes och ordnades och under tiden hafva ej så få arter tillkommit; ty endast inom afdelningen Macrolepidoptera hafva under sista decenniet på skandinaviska halfön anträffats bortåt femtio arter, förutom många varieteter, om hvilkas förekomst derstädes man förut saknade kännedom. Sannolikt är, att ännu flera komma att upptäckas, isynnerhet inom afdelningen Microlepidoptera, med hvilken våra samlare hittills endast obetydligt sysselsatt sig. Härtill skall i första rummet bidraga det allmännare intresse för entomologien, som under de sista åren utbredt sig och hvilket synes framkalla samlare inom nästan hvarje landsort. Då Entomologiska Föreningen genom sin tidskrift bereder dessa tillfälle att offentliggöra sina iakttagelser och fynd, så torde den

dag ej vara alltför aflägsen, då äfven vi kunna i det närmaste angifva hvilka insektformer vårt vidsträckta och på omvexlande lokaler så rika land innesluter.

På grund af det ofvan antydda har det blifvit en nödvändighet att i riksmusei svenska fjärilsamling bereda nykomlingarne rum och detta har ej kunnat ske annorlunda, än derigenom, att alla fjärilarne omflyttats. Under sysselsättningen härmed, samt vid ompreparereringen, har jag kommit i tillfälle att äfven noggrannare granska det rikhaltiga materialet och dervid påträffat ett och annat, som syns förtjänt af ett offentliggörande. Jag anhåller nu, att för tidskriftens läsare få framlägga några af de iakttagelser, som af mig blifvit gjorda. Om den systematiska ordningen skulle följas, så borde början göras med dagfjärilarne, men då tiden nu ej medgifver detta, måste dessa lemnas till något tillfälle längre fram. Jag vill för denna gång blott omnämna ett par skymningsfjärilar, af hvilka den ena torde vara förut okänd såsom svensk och den andra ny för vetenskapen.

Sesia Vespiformis L. (= *Asiliformis* ROTT. = *Cynipiformis* Esp.). Blåsvart, med ett hvitt streck invid ögats framkant; palperna undertill, framhöfternas utsida, två större fläckar på frambröstatet och en eller tvänne mindre på bakryggen, 2:a, 4:e och 6:e (hos hanen äfven 7:e) abdominalringarnes bakkant, skenbenens öfre hälft samt tarserna gula; framvingarnes diskfläck i yttre kanten saffransgul. Framvingens längd 9 m.m.

En liten fläck vid basen af framvingarne och tvänne smala streck längs ryggen gula. Hos ifrågavarande exemplar, en hane, saknas likväl dessa ryggstreck, men hafva möjligen funnits till, då det var nyss kläckt. Bakkroppens 4:e och 7:e ringar hafva bakkanten gul äfven på undersidan. Det bakre glasfältet (mellan bakre medianstammen och bakkanten) på framvingarne vattenklart ända till diskfläcken, och det yttre (vid vingspetsen) jämförelsevis stort, emedan det svarta, något violettskiftande tvärbandet vid utkanten är tämligen smalt; på undersidan äro kostalkanten och spetsfälten gula, hvilken färg hos en del exemplar är märkbar äfven på öfre sidan. Analtofsen ofvan svart, hos honan gul, blott i midten och sidorna med smala, svarta fläckar; på undersidan hos båda könen svart, med gul spets.

Att denna art är LINNÉ'S, i Fauna Suecica beskrifna *Sphinx*

Vespiformis kan jag för min del numera ej betvifla. Flera äldre författare, bland andra VIEWEG, ROSSI och LASPEYRES antaga äfven detta, men andra, jämte flera af yngre datum, äro af annan åsigt. STAUDINGER anser, att LASPEYRES' uppgift om artens förekomst i Sverige är falsk, emedan den hittills ej derstädes anträffats och förkastar på den grund det Linnéanska namnet, såsom antagligen tillhörande någon annan art (se St. E. Ztng. 1856, p. 150). Man har för öfrigt velat hänföra nämnda *Vespiformis* till *Hylaeiformis* LASP. och *Ichneumoniformis* FABR. Att den ej rimligtvis kan vara identisk med den förstnämnda af dessa, kan hvem som helst, som är i tillfälle jämföra LINNÉS beskrifning med ett exemplar af LASPEYRES' art genast varseblifva. Hvad FABRICII *Ichneumoniformis* åter angår, så kan beskrifningen tämligen väl passa in derpå, men orden »Alae sequentis (*Tipuliformis*), sed macula flavescens» synas mig tydligt nog syfta på ROTTENBURGS *Asiliformis*, ty dennas vingar likna mycket mera dem hos *Tipuliformis* L. än hos *Ichneumoniformis* LASP. LINNÉS ord: »corpus totum nigrum, sed abdominis tria segmenta posteriora margine flava» äro visserligen vilseledande, men förklarliga då man vet, huru lätt de gula fläckarne på kroppen kunna utplånas, antingen till följd af ovarsamhet då djuret infångas och uppstickes eller ock genom en ur kroppen afsöndrad vätska.

Riksmusei exemplar, hvilket förut var insatt bland individer af en annan art, är af BOHEMAN, enligt vidfogad lokaletikett, funnet på Öland, antagligen i början af sextioalet. Högst sannolikt är, att LINNÉ mer än hundra år förut fann samma art under sin ölandsresa.

Sesia Aurivillii n. sp. *Nigra, coeruleo et aeneo micans; maculis duabus prosterni, vitta in lateribus segmentorum 1:i et 2:i, margine posteriore segmenti 4:i, macula tibiatarum posticarum tarsisque omnibus citrinis; palpis subtus, basi alarum anticarum margineque exteriore maculae discoidalis croceis.* Longit. alae anticae 11 m.m. ♀.

Habitat in Lapponia rarius.

Pannan blåsvart, bröstets och bakkroppens teckningar blekgula; 4:de analsegmentets gula ring smal och på undersidan ej afbruten. Antennerna undertill brunaktiga; främre skenbenen på insidan gula och de bakres gula fläck belägen der de inre spor-

rarne äro fästa; alla tarserna smutsigt blekgula. Framvingarne invid basen täckta af svartblå fjäll, men utanför dessa äro bakre medianstammen och bakkanten rödgula tämligen långt utåt, äfvensom yttre kanten af den njurformiga, svartblå diskfläcken; dessutom finnas här och der glest strödda, rödgula fjäll, hvilka äro märkbarast vid kostalkanten samt insidan af tvärbandet vid vingpetsen. Detta är hos föreliggande exemplar något skadadt, men synes vara smalare än det närliggande glasfältet, samt brunaktigt svart; det bakre glasfältet vattenklart ända fram till diskfläcken; fransarne svartbruna och vingmembranen blåskimrande. Bakvingarne med en rödgul fläck vid basen, mellan bakre medianstammen och främre dorsalribban; diskfläcken liten, smalt triangelformig, bildad af rödgula och svartaktiga fjäll. Undersidan nästan lik den öfra, men diskfläcken å framvingarne omgifves af rödgula fjäll; dylika finnas äfven på tvärbandet vid utkanten och stå der något tätare än å öfra sidan.

Sesia Aurivillii n. sp.

Nu beskrifna exemplar var i Riksmusei samling insatt tillsammans med *S. Culiciformis*, hvilken art denna till storlek och habitus liknar, och är, enligt af BOHEMAN vidfästad etikett, funnet i Lappland (förmodligen Luleå lappmark) af professor N. J. ANDERSSON.